

EUDDOGWY (Oudoceus), sant, fl. yn niwed y 6ed ganrif

Enw: Euddogwy

Rhiant: Anauued

Rhiant: Buddig

Rhyw: Gwryw

Galwedigaeth: sant

Maes gweithgaredd: Crefydd

Awdur: Hywel David Emanuel

Un o esgobion cynnar Llandaf. 'Buchedd' a geir yn 'Llyfr Llandaf' yw yr unig ffynhonnell am ei fywyd. Dywed honno mai mab oedd Euddogwy i Buddig, tywysog Llydewig, ac Anauued, chwaer **Teilo Sant**. [Saif yr ail 'u' yn Anauued am 'f'.] Er cyflawni addewid, ymddiriedwyd Euddogwy i ofal ei ewythr, **Teilo**, a dychwelodd i Landaf gydag ef. Euddogwy ydoedd olynnyd **Teilo** yn yr esgobaeth, a dywedir iddo dalu gwrogaeth i Gaergaint. Rhydd y gweddill o'r 'Fuchedd' ddisgrifiadau o daith Euddogwy i Rufain, o'r modd y symudodd greiriau o Dyddeili Fawr i Landaf, ac o'r gwyrthiau a gyflawnwyd ganddo. Trwy gyfrwng un o'r gwyrthiau hyn, daeth i gyffyrddiad â **Gildas Sant**. Bu farw 2 Gorffennaf, a dethlid ei wyl ar y dydd hwnnw. Cyfansoddyd 'Llyfr Llandaf' fel cyfanwith yn y 12fed ganrif gyda'r bwriad o ychwanegu at safle a dylanwad esgobaeth Llandaf fel y'i had-drefnwyd hi gan y Normaniaid. Y Mae'r 'Vita Beati Oudocei' a'r un siarter ar hugain sydd yn ei ddilyn yn ffurfio gyda'i gilydd ran hanfodol o'r cynllun cyffredinol. Nid yw'r 'Fuchedd' o unrhyw werth hanesyddol, ac y mae'n frith o wallau amseryddol a ffugiau amlwg. Aswyd traddodiadau am ddua neu dri cymeriad gwahanol ynghyd, a gwneir Eudoce, esgob ym Morgannwg yn y 9fed ganrif, yn Euddogwy Sant trwy ei gyflysusrwydd a roddodd ei enw i Landogo yn sir Fynwy, yr unig eglwys sydd yn arddel Euddogwy fel ei noddwr.

Awdur

Hywel David Emanuel, (1921 - 1970)

Ffynonellau

Baring-Gould a John Fisher, *The Lives of the British Saints: the saints of Wales and Cornwall and such Irish saints as have dedications in Britain*, 28-36

J. Gwenogvryn Evans a John Rhys, *The Text of the Book of Llan Dâv* (Oxford 1893), 130-60

G. H. Doble, *Saint Oudoceus extract from "The Journal of Theological Studies"* July-October, 1942 (Vol.XLIII, No.171-2) and January-April, 1943 (Vol.XLIV, No.173-4)

Duine, *Memento des sources hagiographiques de l'histoire de Bretagne* (1918), 131

Cylchgrawn Llyfrgell Genedlaethol Cymru, iv, 123-57

Darllen Pellach

Erthygl Wicipedia: [Euddogwy](#)

Dolenni Ychwanegol

Wikidata: [Q7110271](#)

Dyddiad cyhoeddi: 1953

Hawlfraint Erthygl: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/>

Mae'r Bywgraffiadur Cymreig yn cael ei ddarparu gan Lyfrgell Genedlaethol Cymru a Chanolfan Uwchefrydiau Cymreig a Cheltaidd Prifysgol Cymru. Mae ar gael am ddim ac nid yw'n derbyn cymorth grant. Byddai cyfraniad ariannol yn ein helpu i gynnal a gwella'r wefan er mwyn i ni fedru parhau i gydnabod Cymry sydd wedi gwneud cyfraniad nodedig i fywyd yng Nghymru a thu hwnt.

Ewch i'n tudalen codi arian am ragor o wybodaeth.

LLGC
NLW

LLYFRGEL
THE NATION

Nosbarwr
Llyfrgell Cymru
Sponsored by
Welsh Government